

Svakt rigget for neste utdanningsreform

PUBLISERT SØNDAG 07 JANUAR 2018 - 19:55 - SIST OPPDATERT MANDAG 08 JANUAR 2018 - 09:43

I februar 2015 besøkte Erna Solberg, Siv Jensen, Trine Skei-Grande, Knut Arild Hareide og kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen lærere ved Høgskolen i Oslo og Akershus som tok videreutdanning i naturfag. Landets høyere utdanningsinstitusjoner er ikke rigget for en utdanningsreform som skal sikre at «Ingen går ut på dato», mener NIFU. Foto: Sonja Balci

DIREKTØR
SVEINUNG SKULE
NIFU

FORSKER 1
CATHRINE TØMTE
NIFU (MAILTO:REDAKSJONEN@KHRONO.NO)

«Gått ut på dato?» Universiteter og høyskoler er for dårlig forberedt for den neste store utdanningsreformen, skriver Cathrine Tømte og Sveinung Skule ved NIFU.

«Vi må forberede oss på en helt ny fremtid der digitalisering skyter fart på utviklingen i arbeidsliv og samfunn for øvrig. Mange av oss må derfor fylle på utdannelsen, eller kanskje til og med ta en helt ny», sa Erna Solberg i sin nyttårstale, og lovet å legge til rette for at «ingen skal gå ut på dato i det norske arbeidslivet».

Kunnskapsministerens signal om at livslang læring blir den **neste store reformen i utdanningssystemet** (<https://khrono.no/tveit-akademia-mari-sundli-tveit/evig-student-akademias-rolle-i-livslang-laering/202985>), er altså forankret helt til topps.

Men hvor godt er universiteter og høyskoler i stand til å realisere statsministerens planer? Mye tyder på at de har et godt stykke igjen.

I motsetning til hva de fleste tror, er det i følge SSB en stadig mindre andel av de sysselsatte som deltar i formell videreutdanning ved universiteter og høyskoler. Fra 2011 til 2017 falt andelen i akademiske yrker og høyskoleyrker som deltar i videreutdanning betydelig - fra 11 til 7 prosent. I samme periode var andelen som deltok i jobberelatert opplæring nesten uendret.

Det kan altså virke som videreutdanning ved universiteter og høyskoler blir stadig mindre relevant for den kompetanse-utviklingen som skjer i arbeidslivet.

Sveinung Skule og Cathrine Tømte

NIFU

Det kan altså virke som videreutdanning ved universiteter og høyskoler blir stadig mindre relevant for den kompetanseutviklingen som skjer i arbeidslivet.

Det finnes lyspunkter i bildet. Der myndighetene har satt inn øremerkede midler, slik de har gjort i den store videreutdannings-satsingen for lærere, har tilbudet blitt bedre. Satsingen er et eksempel på at myndighetene påvirker etter- og videreutdanningsmarkedet på mange måter, både gjennom kompetanse- og sertifiseringskrav til yrkesgruppen, gjennom særskilte tilskudd til kommunene som arbeidsgivere, og gjennom forventninger og økonomisk støtte til universiteter og høyskoler for å utvikle nye tilbud.

Like lyst er det ikke på andre fagområder. Mens lærere kan velge i et økende antall tilbud innenfor de aller fleste fag, vil for eksempel ingeniører som trenger faglig oppdatering innenfor IKT-sikkerhet ha store utfordringer med å finne adekvate videreutdanningstilbud.

Satsingen for lærere har også medført spennende pedagogiske innovasjoner av typen storskala nettbaserte format som MOOCs. Slik utforskning har igjen gitt positive ringvirkninger inn i respektive campusbaserte lærerutdanninger.

En undersøkelse gjennomført av NIFU

(<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2375197/NIFUrapport2015-39.pdf?sequence=1&isAllowed=y>) indikerer imidlertid at nasjonale satsinger som Kompetanseløftet for lærere er utypisk. Utvikling av nye tilbud er oftere drevet frem av lokale ildsjeler i ulike fagmiljøer eller administrasjonen fremfor å være del av en lærestedenes egne strategier eller satsinger.

Når universiteter og høyskoler tilbyr etter- og videreutdanning rekrutterer de andre studentgrupper enn de tradisjonelle campusstudentene. Ofte er de i arbeid, og kombinerer studiene med jobb og familie. Slike studenter krever endringsvilje også blant de ansatte ved lærestedene.

For også disse studentene har behov for noe oppfølging av fagansatte og administrative ansatte, men på andre tidspunkt og i andre format enn på campus. De studerer ofte i helgen og på kvelder, og da hjelper det lite at fagansatte har veiledning mellom kl 1400-1500 på en tirsdag ettermiddag.

Så langt har de aller fleste EVU-tilbud vært samlingsbaserte og med noe kommunikasjon over internett mellom de faste samlingene. Nye studier av nettbaserte videreutdanningstilbud for lærere viser at det ikke må være slik. Selv om både fagansatte og studentene innledningsvis var noe skeptiske til å studere fagdidaktikk over nett, viste det seg at god studiedesign og endringsvillige fagmiljø bidro til at nesten 600 matematikklærere gjennomførte og besto videreutdanning tilsvarende 30 studiepoeng innenfor to løp i matematikkfaget.

Å betjene så mange studenter krever også en vesentlig innsats fra studieadministrasjonene, og også her må det til endring av rutiner og praksiser, for eksempel gjennom automatisering av ofte stilte spørsmål og svar.

Universiteter og høyskoler bør ta statsministerens signal om digitalisering på alvor på flere måter. Ikke bare må de tenke nytt om hvilken kompetanse arbeidslivet trenger. De bør også tenke nytt på hvordan kompetansen skal utvikles. Både deltakertall og undersøkelser viser at institusjonene neppe gjør nok på egen kjøll.

De er trolig for dårlig rigget både når det gjelder strategiske satsinger på videreutdanning generelt, og når det gjelder kompetanse og satsinger på digitalisering spesielt. Både studieadministrasjon og faglig ansatte må jobbe på nye måter. Erfaringene fra videreutdanningsløftet for lærere viser at mye kan oppnås når myndighetene går tungt inn. Men vi kan neppe regne med like tunge satsinger fra myndighetene på alle områder med store kompetansebehov.

Universitets- og høyskole-sektoren trenger derfor mer systematikk og eget initiativ i hvordan slike tilbud skal utvikles og driftes, det kan fort bli sårbart om det bare er ildsjeler som skal drive fram nye initiativer.

Behovet for kryptologi og annen kompetanse i IKT-sikkerhet er et interessant eksempel, hvor de kortsiktige behovene i arbeidslivet neppe kan løses bare gjennom nye studieplasser.

Vil du holde deg oppdatert på nyheter fra universitets- og høyskolesektoren? Meld deg på gratis nyhetsbrev fra Khrono:

Har du noe på hjertet?

Send oss et debattinnlegg, en kronikk eller en meningsytring. Alle innlegg signeres med fullt navn og tittel.

SEND INNLEGG (MAILTO:DEBATT@KHRONO.NO)

Mer fra Khrono

Mest lest

Høy stryk blant studenter på sykepleie (<http://www.khrono.no/nasjonal-deleksamen-anatomi-og-fysiologi-deleksamen/hoy-stryk-blant-studenter-pa-sykepleie/208399>)

(<http://www.khrono.no/nasjonal-deleksamen-anatomi-og-fysiologi-deleksamen/hoy-stryk-blant-studenter-pa-sykepleie/208399>)

24. januar 2018

Her er NTNUs 9 meritterte undervisere (<http://www.khrono.no/uit-underviser-merittering/her-er-ntnus-9-meritterte-undervisere/208522>)

25. januar 2018 (<http://www.khrono.no/uit-underviser-merittering/her-er-ntnus-9-meritterte-undervisere/208522>)

Undervisning: Studentene er klare for alternativer til forelesningene (<http://www.khrono.no/nso-nifu-nih/undervisning-studentene-er-klare-for-alternativer-til-forelesningene/208427>)

28. (<http://www.khrono.no/nso-nifu-nih/undervisning-studentene-er-klare-for-alternativer-til-forelesningene/208427>)

januar

2018

Helomovending for OsloMet: Må utrede å bli på Kjeller (<http://www.khrono.no/kjeller-hemfosa-rice/helomovending-for-oslomet-ma-utrede-a-bli-pa-kjeller/208442>)

24. januar (<http://www.khrono.no/kjeller-hemfosa-rice/helomovending-for-oslomet-ma-utrede-a-bli-pa-kjeller/208442>)

2018

Norge har internasjonalt høyt anerkjent undervisning (<http://www.khrono.no/uio-solveig-kristensen-ccse/norge-har-internasjonalt-hoyt-ankjent-undervisning/208608>)

25. (<http://www.khrono.no/uio-solveig-kristensen-ccse/norge-har-internasjonalt-hoyt-ankjent-undervisning/208608>)

januar

2018

(/ntnu-volden-bott/ingen-omstilling-uten-medvirkning/208904)

Ingen omstilling uten medvirkning

(/ntnu-volden-bott/ingen-omstilling-uten-medvirkning/208904)

Meninger - NTNU. Bildet som tegnes er unyansert. Målet med disse prosjektene er anskaffelser, ikke nedbemanning, skriver økonomidirektør Ingrid Volden og HR- og HMS-sjef Arne Hestnes ved NTNU om den såkalte BOTT-prosessen.

(/moser-fremragende-sentre-stenseth/kortsiktig-fra-forskningsradet-om-langsiktighet-i-toppforskningen/208813)

Kortsiktig fra Forskningsrådet om langsiktighet i toppforskningen

(/moser-fremragende-sentre-stenseth/kortsiktig-fra-forskningsradet-om-langsiktighet-i-toppforskningen/208813)

Meninger · Forskning. Nils Chr. Stenseth og Edvard I. Moser, mener Forskningsrådets direktør tenker for kortsiktig i sine synspunkter på fremragende satsing. Professorene anbefaler tøffere evalueringer.

(/veggeland-arve-hjelseth-foretaksmodell/uavhengighet-fra-hva/208772)

Uavhengighet fra hva?

(/veggeland-arve-hjelseth-foretaksmodell/uavhengighet-fra-hva/208772)

Meninger · Foretaksmodell. Det kan fort være nettopp den kritiske og uavhengige forskningen som skvises på markedets hellige alter, skriver Arve Hjelseth om forslaget om å teste ut foretaksmodell for universiteter og høyskoler.

0 Kommentarer Khrono

1 Logg inn ▾

Anbefal Del

Nyeste først ▾

Start diskusjonen ...

LOGG INN MED

ELLER REGISTRER DEG HOS DISQUS ?

Navn

Vær den første til å kommentere.

OGSÅ PÅ KHRONO

Regjerings-spekulasjoner: Isaksen får ros - Nybø ønskes velkommen

Én kommentar • for 14 dager siden

Eivind Einarsen — Stort tap for norsk forskning. Torbjørn Røe Isaksen har vært den beste forskningsminister siden uminnelige tider.

Næringslivets sirenesang

Én kommentar • for 9 dager siden

Eirik Søvik — Det er vel ikke noe bedre å spørre rektor ved HVL enn UiB om de er flinke nok til å nå målene til næringslivet. Om næringslivet trenger folk med kompetanse

Kongen sa ja: HiOA er universitet

14 kommentarer • for 18 dager siden

Vibeke Bjarnø — Gratulerer til alle! Det har vært en lang og arbeidsom prosess. Vi har debattert og arbeida flittig i mer enn et tiår for å nå dette målet. Navnet var ikke mitt

Universitetene og høyskolene evner ikke innovasjon

3 kommentarer • for 6 dager siden

Karl Edvard Huru — Har utviklet en del nye produkter/løsninger, flomsikring, rent drivstoff til elvebusser og noen til. Ville at studenter ville utrede ting som er uferdig.

[Abonner](#) [Legg Disqus til på din nettside](#) [Legg til Disqus](#) [Legg til](#) [Personvern](#)

Om Khrono

Khrono er en uavhengig nyhetsavis for høyere utdanning og forskning. Les mer om avisens [retningslinjer \(https://khrono.no/debattregler\)](https://khrono.no/debattregler) og [redaksjon \(https://khrono.no/om\)](https://khrono.no/om)

Ansvarlig redaktør: [Tove Lie \(mailto:tove.lie@khrono.no\)](mailto:tove.lie@khrono.no)

Design: [Nordstrøm Design \(http://www.nordstromdesign.se/nordstromdesign.se/Hem.html\)](http://www.nordstromdesign.se/nordstromdesign.se/Hem.html). Avisløsning: [Labrador CMS ved Publish Lab \(http://www.publishlab.com\)](http://www.publishlab.com).

Alt innhold ©Khrono.

Gratis nyhetsbrev

Meld deg på.

Khrono[®]

MELD PÅ

Kontaktinformasjon

Postboks 4, St.Olavsplass, 0130 Oslo

Tel. +47 913 22 012 / +47 402 10 008

E-post: redaksjonen@khrono.no (<mailto:redaksjonen@khrono.no>)

